

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Bojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоножко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

<i>Піщаленко М. А., Скляр С. С.</i>	122
ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ ТА ВІКУ ТРАВСТОЮ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ФІТОФАГІВ	
<i>Шакалій С. М., Романко А.</i>	124
ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ І ГУСТОТА СТОЯННЯ РОСЛИН ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА ТА ПОЖИВНОГО РЕЖИМУ	
<i>Шакалій С. М., Грищенко А.</i>	126
ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЙНОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ	
<i>Шакалій С. М., Лисенков Я.</i>	129
ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІВСА НА МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ	
<i>Піщаленко М. А., Калініченко Н. О., Демченко О. В.</i>	132
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ МОРКВИ	
<i>Піщаленко М. А., Кріпак А. В.</i>	135
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ВІД ЧОРНОЇ ПШЕНИЧНОЇ МУХИ	
<i>Піщаленко М. А., Муллер М. С., Стешенко М. А.</i>	137
СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ПИТАННЯ ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ ГОРОХУ	
<i>Піщаленко М. А., Саєнко А. О.</i>	138
ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ РІПАКА ЯРОГО ВІД КОМПЛЕКСУ КОМАХ-ШКІДНИКІВ	
<i>Піщаленко М. А., Таргонська В. А.</i>	140
ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ХВОРОБ КУКУРУДЗИ	
<i>Білоножко В. Я., Коробко О. О., Гавриленко В. С.</i>	142
ЗАКОНОМІРНОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ РОСЛИН	
<i>S. Yurchenko, B. Palaziuk</i>	144
FORMATION OF YIELD OF SOFT WINTER WHEAT DEPENDING ON VARIETAL PROPERTIES AND THE INFLUENCE OF BIOSTIMULANTS BASED ON RHIZOBACTERIA	
<i>S. Yurchenko, B. Stepanenko</i>	145
GRAIN YIELD OF CORN HYBRIDS DEPENDS ON THEIR MATURITY GROUP	
<i>Баган А. В., Рощена Д. О.</i>	148
ВИКОРИСТАННЯ БАРБАРІСУ В ОЗЕЛЕНЕННІ	
<i>S. Yurchenko, E. Dudka</i>	150
FORMATION OF FRUIT YIELD AND QUALITY DEPENDING ON FOLIAR FEEDING OF SOWN CUCUMBER IN PROTECTED SOIL CONDITIONS	
<i>Бараболя О. В., Корецький Б.</i>	152
ПШЕНИЦЯ Є ГОЛОВНОЮ ХЛІБНОЮ КУЛЬТУРОЮ	
<i>Рибальченко А. М., Огар В. В.</i>	155
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	
2. ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА.	
<i>Бараболя О. В., Ананченко В. С.</i>	158

механізованого збирання.

На стійкість до вилягання впливають - сортові особливості – сучасні сорти мають укорочене міцне стебло та краще тримаються вертикально. Висота рослин – чим вища рослина, тим більший ризик вилягання. Густота посіву – загущення провокує витягування стебла і його ослаблення. Живлення – надмір азоту робить стебло тонким і нестійким. Погодні умови – зливи, вітер та надлишок вологи під час наливу зерна підвищують ризик.

Стійкість рослин сортів вівса голозерного за роки досліджень ми оцінювали за 9 бальною шкалою стійкості. Найменшою стійкістю відмітилися сорти у 2023 році. Сорт Аркан мав стійкість від 6 до 7 балів. Сорт Амар - 7 – 8 балів, та сорт Ефектив за менших норм висіву стійкість 7 балів, за підвищення норм – до 8 балів. Найкращі погодні умови 2024 року сприяли стійкості рослин вівса до вилягання. А от же стійкість по сорту Амар була найвищою за всіх норм висіву і становила 8 балів, сорт Аркан 9 балів за менших норм висіву та 8 балів за підвищених норм висіву. Сорт Ефектив в 2024 та 2025 роках мав найкращу стійкість до вилягання і становив від 8 до 9 балів. За середніми показниками стійкості до вилягання у сорту Аркан вони становили 8 балів. У сорту Амар – 8 – 9 балів та у сорту Ефектив 8 - 9 балів.

Список використаних джерел:

1. Абашев В.Д. Вплив мінеральних добрив на врожайність зерна вівса. Херсонський аграрний вісник. 2018 р. № 1(21). С. 42-47.
2. Дем'янова Н. І. Вивчення впливу Лігногумату на формування врожаю вівса. Міжнародний студентський науковий вісник . 2018. №2. С. 127.
3. Воропаєв В.М. Вплив різних систем добрив у польовому сівозміні на якість зерна ячменю та вівса. Аграрна наука, 2020. № 4. С. 18-19.

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: ([0000-0001-8954-8256](https://orcid.org/0000-0001-8954-8256))

Калініченко Назар Олегович

Демченко Олексій Володимирович

бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ МОРКВИ

Найбільш поширеними хворобами моркви під час зберігання є різні види гнилей. Характерні ознаки враженням запасів моркви білою

гниллю проявляються у сховищах коли на коренеплодах з'являються мокрі, водянисті ділянки, що швидко покриваються білим ватоподібним нальотом. Згодом утворюються чорні склероції. Збудник уражує не лише моркву, а й інші овочі – капусту, буряк, пастернак, петрушку, ріпу, редиску тощо.

Найчастіше страждають ослаблені, підморожені або пошкоджені плоди. Поширення відбувається через контакт здорової рослини з хворою. Уражені коренеплоди повністю непридатні для споживання і переробки.

Сіра гниль під час зберігання моркви проявляється у вигляді розм'якшених, мокрих ділянок. Тканина буріє, через високу вологості та вкривається пухким сірим нальотом. Первинне зараження можливе як у полі, так і у сховищах через контакт з хворими плодами.

Фомоз (суха бура гниль) найбільш інтенсивно розвивається під час зберігання. На поверхні моркви виникають сірі вдавнені плями. Уражена тканина висихає, стає бурою і крихкою.

У важких випадках утворюються порожнини з білою грибницею. Недорозвинені та перезрілі коренеплоди заражаються швидше.

Чорна гниль (альтернаріоз) На сходах проявляється як чорна ніжка. Шийка рослини темніє, загниває, і рослина гине. На дорослих посівах з'являються бурі плями на листках з оливковим нальотом, які поступово охоплюють всю листову пластинку.

У сховищі на моркві формуються темні сухі плями, тканина стає вугільно-чорною, різко відокремленою від здорової. На відміну від фомозу, межа ураження тут чітка. Поширенню сприяють вологість, підвищена температура, конденсат і слабка вентиляція.

Повстяна (фіолетова) гниль - для початку на коренеплодах з'являються сіро-свинцеві плями, що заглиблюються. Вони швидко вкриваються фіолетово-бурим нальотом, на якому формуються дрібні крапки – спершу фіолетові, згодом чорні [3]. Уражені рослини жовтіють, в'януть і гинуть, а морква при зберіганні розкладається.

Мокра бактеріальна гниль може розвиватися на моркві ще на полі. У хвостовій частині коренеплоду з'являються світло-бурі водянисті плями, що швидко розростаються. Тканина стає слизькою, виділяє різкий неприємний запах. У сховищах ураження часто починається з верхівки чи кінчика коренеплода. Інфекція в геометричній прогресії переходить від хворих плодів до здорових.

Крім гнилей в сховищах на моркві також розвивається борошниста роса, ознаки якої проявляються на листках та стеблах. На них виникає білий борошністий наліт, пізніше з чорними плямами. Листя жовтіє, рослини

слабшають, утворюють дрібні коренеплоди, що втрачають лежкість і легко вражаються іншими гнилями при зберіганні.

В ході проведеного дослідження щодо найефективніших заходів інтегрованої системи захисту запасів картоплі слід відмітити наступні:

Сівозміна. Моркву сіють після таких культур як зернові, бобові, рання картопля, цибуля чи огірки. Знову висаджувати моркву на те саме місце бажано не раніше ніж через 5–6 років. Найкраще підходить легкий, структурний та добре аерований ґрунт. Кількість кисню (від 17%) у орному шарі сприяє формуванню стійких коренеплодів. На важких ґрунтах потрібне регулярне розпушування [1,2].

Живлення. Внесення фосфорно-калійних добрив підвищує стійкість рослин. Надлишок азоту, навпаки, послаблює їх і робить вразливими до гнилей. Кислі ґрунти слід вапнувати.

Насіннєвий матеріал. У посівному матеріалі. використовувати лише здорове насіння, яке було відкаліброване у соляному чи селітровому розчині. Знезараження проводять термічно при (50–52 °С, протягом 48 годин) [3].

Агротехніка. важлива якісна підготовка ґрунту, правильні строки сівби та не глибоке загортання насіння. Глибокий посів сприяє розвитку чорної ніжки.

Зберігання. Під час транспортування помаксимуму уникати механічних пошкоджень та пересихання коренеплоду. Перед закладанням моркву пересипають крейдою або вапном (1,5–2 кг на 100 кг коренеплодів). Оптимальні умови зберігання: від 0...+1 °С, та вологість 88–90%, обов'язково щоб була вентиляція [4]. Сховище має бути очищене та продезінфіковане а також просушене.

Список використаних джерел

1. <https://www.slideshare.net/slideshow/ss-77927639/77927639>
2. <https://aoplatforma.com/reference/diseases/page/gnil-corna-abo-alternarioz-morkva?srsltid=AfmBOoqQWhUSM-8PLj8HpYWLygLVZefXNbHnpAvJC80l-OJgVtACN-Wz>
3. <https://agro-business.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/11758-bura-sukhahnyl-morkvy-zakhody-shchodo-obmezhenia-ii-shkidlyvosti.html>
4. <https://superagronom.com/hvorobi-grib/fomoz-abo-bura-gnil-morkva-id16405>